

Beslutningsforslag nr. B 52. Fremsat den 19. februar 1991 af Bilgrav-Nielsen (RV), Elisabeth Arnold (RV), Marianne Jelved (RV), Poul Nielson (S), Tove Lindbo Larsen (S), Helge Mortensen (S), Ingrid Rasmussen (S), Stavd (S) og Trøjborg (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om omlægning af energiafgifterne, indførelse af en miljøafgift på CO₂-udledning og hermed sammenhørende foranstaltninger til nedbringelse af energiforbruget

Folketinget opfordrer regeringen til ved starten af folketingsåret 1991-92 at fremsætte de fornødne lovforslag med henblik på gennemførelse af de nedenfor anførte omlægninger i energiafgifterne, indførelse af en bredere baseret miljøafgift på CO₂-udledning og gennemførelse af en række hermed sammenhørende foranstaltninger til nedbringelse af energiforbruget.

Såvel afgiftsomlægningen som den nye CO₂-afgift træder i kraft 1. januar 1992.

Det overordnede formål med folketingsbeslutningen er at skabe et fastere grundlag for realiseringen af målsætningen i handlingsplanen i Energi 2000 om en reduktion af CO₂-udledningen med 20 pct. i år 2005 sammenholdt med udledningen i 1988.

1. Omlægning af energiafgifterne og indførelse af en CO₂-afgift.

De nuværende energiafgifter opdeles i henholdsvis en miljøafgift på 100 kr. pr. ton CO₂ og energiafgifter. Opdelingen medfører en øget afgift på kul og el i forhold til olie og naturgas, således som det fremgår af omstående tabel.

CO₂-afgiften skal fortsat refunderes til procesenergiforbruget i industri, landbrug og gartneri, hvorimod handels- og serviceerhverv skal omfattes af afgiften.

Afgiftssatser i kr. pr. GJ brændsel/el

	Hidtidig afgift	Ny afgift	
		I alt	Heraf CO ₂ -afgift
Gasolie	49	49	8
Fuelolie	49	49	8
Naturgas			
til gasoliesubst.	(49)	(47)	(6)
til fueloliesubst.	(49)	(47)	(6)
Kul	30	37	10
El (Kr./GJ)	92	102	28
El (øre/kWh)	33	37	10

2. Foranstaltninger til nedbringelse af energiforbruget

Omlægningen af energiafgifterne og indførelsen af en CO₂-afgift vil imidlertid ikke i alle

sammenhænge sikre en reduktion af energiforbruget og dermed af CO₂-udledningen. For at sikre opnåelsen af det overordnede formål med CO₂-afgiften og omlægningen af energifgifterne skal der derfor gennemføres de under 2.1-2.4 skitserede foranstaltninger til nedbringelse af energiforbruget.

Det samlede provenu af den beskrevne omlægning af energifgifterne og af indførelsen af CO₂-afgiften skønnes at ville blive omkring 1.100 mio. kr. årligt. Dette skøn er nødvendigvis behæftet med en vis usikkerhed. For at forebygge en situation, hvor der kunne opstå en ubalance mellem statens udgifter til gennemførelse af foranstaltningerne til nedbringelse af energiforbruget og det ressourcegrundlag, der tilvejebringes ved afgiftsændringerne, skal det samlede årlige beløb til disse foranstaltninger begrænses til at udgøre højst 50 pct. af det faktiske provenu. De under 2.1-2.4 anførte beløb skal ses under denne forudsætning og udgør således snarere størrelsesordener for de respektive satsninger end definitivt fastlagte beløb.

2.1. Støtte til energibesparelser i erhvervslivet

Der etableres en støtteordning i størrelsesordenen 150 mio. kr. årligt gældende generelt for erhvervslivet til fremme af energibesparende foranstaltninger. Ordningen administreres af Energistyrelsen. Virksomhederne vil kunne udnytte elværkernes og andres rådgivningsvirksomhed fuldt ud som baggrund for identificeringen af besparelsesmuligheder. Der lægges særlig vægt på elbesparelser, men i øvrigt skal der være en bred fortolkning af midlernes anvendelse.

2.2 Omstillingspulje til fremme af decentral kraftvarme og udnyttelse af biobrændsler

Der etableres en støtteordning i størrelsesordenen 50 mio. kr. årligt i 5 år med henblik på at fremme omstillingen af kulfyrede fjernvarmeværker til naturgasfyrede decentrale kraftvarmeværker og til at fremme anvendelsen af biobrændsler i de områder, der ikke dækkes af kul- eller naturgasbaseret kraftvarme eller affaldsforbrænding. Restafskrivningsproblemet for eksisterende kulanlæg kan afhjælpes ved hjælp

af puljen, der samtidig skal kunne anvendes til støtte til demonstrationsanlæg med ny teknologi på biobrændselsområdet.

2.3 Investeringsstøtte til færdiggørelse af fjernvarmenet

Der etableres en støtteordning i størrelsesordenen 200 mio. kr. årligt i 6 år til udbygning, færdiggørelse og reovering af fjernvarmenetene i de områder, der er udlagt til kraftvarmeforsyning. Støtten administreres af Energistyrelsen.

For at sikre, at den således fremskyndede forsyning modsvares af en tilsvarende hurtig tilslutning af brugerne, pålægges energiministeren at gøre det til en betingelse, at de pågældende kommuner gennemfører tilslutningspligt efter de gældende regler i lov om varmeforsyning.

2.4 Konvertering af ældre boliger til kraftvarme

Der etableres en støtteordning over 10 år i størrelsesordenen 150 mio. kr. årligt til gennemførelse af et samlet projekt for installering af centralvarme og varmt brugsvand i boliger i centrale byområder, der ikke i dag har et vandbaseret opvarmningssystem, og som følge heraf ikke kan kobles på den eksisterende kraftvarmeforsyning.

Den ældre boligmasses opvarmning udgør et stort miljøproblem i energipolitikken. En konvertering til kraftvarme vil ikke kun indebære en forbedring for lejerne i forhold til de nuværende opvarmningsformer (petroleum, elvarme, gasovne m.v.), men vil bidrage markant til både nedbringelsen af den lokale luftforurening i byerne med SO₂ og NO_x og nedbringelsen af CO₂-udledningen som følge af en højere udnyttelse af overskudsvarmen.

Den dominerende del af denne ældre boligmasse ligger i hovedstadsområdet, hvor der allerede er investeret i transmissionssystemet i CTR.

Målsætningen skal være, at konverteringen så vidt muligt gennemføres uden stigninger i varmeudgift for lejerne. Der skal ikke sondres mellem kommunalt og privat ejede ejendomme i henseende til vilkår for konverteringen. Gen-

nem en fast planlægning, valg af enkle standardløsninger og udlicitering i overskuelige entrepriser, der sikrer effektiv konkurrence, stiles der mod en meget væsentlig billiggørelse af ar-

bejdet sammenholdt med omkostningerne ved traditionelle – og også bygningsmæssigt mere vidtgående – byfornyelsesprojekter.

Bemærkninger til forslaget

Som det fremhæves i energihandlingsplanen »Energi 2000« er det almindeligt anerkendt, at anvendelse af energifgifter er et meget væsentligt virkemiddel til at realisere de energipolitiske målsætninger.

Energifgifter medfører bl.a. incitamenter til energibesparelser. Og energibesparelser har stor betydning såvel økonomisk som ressource- og miljømæssigt.

På såvel europæisk som internationalt plan er der som følge af den øgede opmærksomhed om den globale drivhuseffekt taget skridt til at indføre egentlige miljøafgifter på energiforbruget, herunder at udledning af drivhusgassen kuldioxid (CO₂) pålægges en afgift.

En CO₂-afgift er allerede indført i både Sverige og Norge ligesom anvendelse af CO₂-afgifter indgår i det nyligt fremlagte klimabeskyttelsesprogram i Tyskland. Desuden er EF-kommissionen af Ministerrådet blevet anmodet om at overveje forskellige forslag til miljøafgifter på energiforbruget, herunder en CO₂-afgift.

Det nuværende danske energifgiftssystem lever imidlertid langt fra op til de krav, som nu i stærkt stigende omfang stilles om reduktion af den meget store miljøbelastning, som hidrører fra energiforbruget.

Som det fremgår af »Energi 2000« erkendte KVR-regeringen, at energifgiftssystemet derfor måtte omlægges, således at det samlede afgiftstryk på de forskellige brændsler i højere grad vil være bestemt af brændslernes miljømæssige egenskaber.

I energifgiftsrapporten, som blev fremlagt sammen med »Energi 2000«, gennemgås det nuværende energifgiftsystems svagheder, og der fremlægges en række forslag til omlægninger af afgifterne og til indførelse af miljøafgifter på energiområdet.

Beslutningsforslaget bygger for så vidt angår afgiftsomlægningerne og CO₂-afgiften i al væsentlighed på energifgiftsrapporten fra foråret 1990.

For erhvervslivets vedkommende er det alene service- og handelserhvervene, der pålægges den nye CO₂-afgift. Yderligere vil der med midlerne til fremme af energibesparelser i erhvervslivet også blive

midler til rådighed for de særligt energiintensive virksomheder og brancher, der således konkurrencemæssigt stilles over for en nettoforbedring.

For så vidt angår konsekvenserne for varmekunderne i de store byer vil den ændrede vægtfordeling som følge af afgiftsændringerne stadig indebære en mindre relativ fordyrelse. Det afgørende er imidlertid, at der med de aktive foranstaltninger i forslaget sættes en hurtig udvikling i gang hen imod den maksimale udnyttelsesgrad af den til rådighed værende overskudsvarme. Det er derfor gennem konkrete energipolitiske tiltag, at der skabes den fornødne balance i forbindelse med afgiftsomlægningen. Dette er samtidig den eneste måde, hvorpå det kan sikres, at en CO₂-afgift rent faktisk fører til en reduktion i CO₂-udledningen, idet en snævert defineret indsats af rent fiskal karakter på dette område ikke nødvendigvis indebærer reelle ændringer.

For så vidt angår EF ventes det, at Kommissionen i 1991 fremlægger en samlet plan for opnåelsen af målet om at stabilisere CO₂-udledningen i EF-landene ved år 2000. En CO₂-afgift i en eller anden form vil være indeholdt heri. I bilag 1 er anført dels CO₂-udledningen i tons pr. indbygger i EF-landene, dels udledningen ialt i mio. tons pr. land.

Alligevel finder forslagsstillerne det velbegrundet at tage skridtet i Danmark allerede nu. For det første indebærer CO₂-afgiften en provenumæssig styrkelse, der tjener som baggrund for gennemførelsen af en række yderligere tiltag, der styrker den faktiske reduktion af CO₂-udledningen. For det andet skaber provenuet en række handlefriheder, der kan være væsentlige for Danmark i henseende til andre nødvendige eller ønskværdige tilpasninger på skatte- og afgiftsområdet også i relation til udviklingen i EF.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

På de allerede afgiftsbelagte områder er det et væsentligt formål med omlægningen og indførelsen af CO₂-afgiften at øge konkurrenceevnen for decentral kraftvarmeproduktion baseret på naturgas og vedvarende energi og dermed forbedre grundlaget for den

planlagte omstilling af kulfyrede fjernvarmeværker m.v. til decentral kraftvarmeproduktion baseret på disse brændsler. Det forudsættes, at vedvarende energi og naturgas fortsat afgiftsfritages, men at naturgaspriserne fastsættes, som om der var afgift på naturgas. Der skabes altså fortsat ved salg af naturgas et indirekte afgiftsprovenu, som tilfalder gasselskaberne.

Der indføres en CO₂-afgift på 100 kr. pr. ton CO₂. Energifgifterne tilpasses, så det samlede afgiftstryk på fuelolie og gasolie fastholdes, mens de samlede afgifter på kul og el stiger. Naturgaspriserne fastsættes, så de afspejler den lavere CO₂-emission ved anvendelse af naturgas frem for olie.

Forslaget medfører et merprovenu for staten på ca. 700 mio. kr. årligt, mens gasselskaberne umiddelbart taber ca. 70 mio. kr. årligt. Eftersom formålet er at øge naturgassalget, kan det overvejes at målrette nedsæt-

telsen af naturgaspriserne i form af rabatter til nye kunder.

Statens provenu vil blive reduceret i takt med udbygningen af den decentrale kraftvarme. I 1995 skønnes afgiftsrefusionen i forbindelse med gasanvendelsen i de decentrale kraftvarmeværker at ville beløbe sig til ca. 250 mio. kr.

Virkningen for elpriserne

Den nuværende elafgift er på 33 øre/kWh, dog kun 29,5 øre/kWh for elvarme. I forslaget øges elafgiften til 37 øre kWh, dog kun 33,5 øre/kWh for elvarme. Ved et årsforbrug på 5000 kWh svarer den øgede elafgift til en merudgift på 200 kr. pr. år plus moms.

Virkning for varmepriserne

Virkningerne for forbrugeromkostningerne på varme er illustreret i nedenstående tabel.

Afgifter og forbrugerpriser: kr. pr. GJ nettovarme (ekskl. moms)

	i dag	Afgifter		Forbrugerpriser	
		foreslåede	ændring	i dag	foreslåede
<i>Individuel opvarmning:</i>					
- gasolie	65	65	0	178	178
- naturgas	61	59	÷ 2	169	167
- elvarme	82	93	+ 11	212	223
<i>Fjernvarme:</i>					
- naturgas	69	66	÷ 3	161	158
- kul	47	58	+ 11	152	163
<i>Kraftvarme:</i>					
- naturgas	68	46	÷ 22	166	144
- kul	22	27	+ 5	122	127

Et typisk enfamiliehus bruger omkring 75 GJ/år i normalår. Tabellen er baseret på samme forudsætninger som i regneeksemplerne i energifgiftsredegørelsen fra foråret 1990, idet forbrugerpriserne dog er justeret 20 pct. op i lys af den internationale olieprisstigning i sidste halvdel af 1990.

Afgiften på al oliebaseret opvarmning er som nævnt uændret. Afgiften på de kulbaserede opvarmningsformer stiger med 15-20 pct. som følge af den øgede kul- og elafgift. Priserne på opvarmning med individuelle gasfyr og almindelig naturgasbaseret fjernvarme reduceres en smule som følge af, at den lavere CO₂-emission ved naturgas antages afspejlet i en lidt lavere gaspris.

Konsekvenserne for vedvarende energi

Det forudsættes som nævnt, at der fortsat ikke lægges afgift på vedvarende energi, som er CO₂-neutral. For så vidt angår energifgiften er en fortsat afgiftsfritagelse nødvendig for at opretholde disse energikilders konkurrenceevne.

I modsætning til hidtil vil der ved indførelsen af en CO₂-afgift ske en afgiftsmæssig refusion ved anvendelse af halm, biomasse og affald i elproduktionen. Refusionen vil svare til CO₂-afgiften på el, det vil sige ca. 10 øre pr. kWh ved en CO₂-afgift på 100 kr. pr. ton CO₂. Hidtil har disse vedvarende energikilder alene været støttet på varmesiden, hvilket har indebåret en skævhed i anvendelse af brændslerne.

F. t. beslutn. om omlægning af energifgifterne m.m.

For vind og biogas forudsættes den særlige elafgiftsrefusion på 23 øre pr. kWh fastholdt.

CO₂-afgift for handels- og serviceerhverv

Spørgsmålet om muligheden af at skelne mellem afgiftspligtige og afgiftsfritagne erhverv ved pålægelse af en miljøafgift som CO₂-afgiften i erhvervslivet har været underkastet en analyse på administrativt plan i efteråret 1990. Den foreløbige konklusion er, at et sådant system vil være administrativt gennemførligt, således at en udformning af kriterierne for opdelingen skulle kunne ske i opfølgning af vedtagelsen af nærværende beslutningsforslag.

I den nærmere udformning af CO₂-miljøafgiften på handels- og serviceerhverv vil det formentlig være hensigtsmæssigt at give virksomhederne adgang til at ansøge om delvis afgiftsfritagelse i det omfang, der foregår en egentlig produktionsvirksomhed i virksomheden. Samtidig vil det være naturligt, at der i de producerende erhverv betales miljøafgift på den del af energiforbruget, der går til lys og varme.

Med en CO₂-afgift på 100 kr. pr. ton vil elpriserne i handels- og serviceerhverv stige med omkring 25 pct., mens varmepriserne vil stige med omkring 10-15 pct. Skønsmæssigt vil dette typisk indebære en stigning i erhvervenes samlede omkostninger på i hvert fald under 1 pct.

Provenuet for staten vil afhænge af den nuværende udformning af ordningen, men kan ud fra en foreløbig vurdering anslås til ca. 400 mio. kr. årligt ved en CO₂-afgift på 100 kr. pr. ton.

Ad 2

Hovedsigtet med foranstaltningerne er at fremskynde færdiggørelsen og udnyttelsen af de fjernvarmenet, der er nøglen til energibesparelsen i forbindelse med udnyttelsen af overskudsvarmen i elproduktionen m.v. Der er derfor tale om tidsbegrænsede støtteordninger, idet omstruktureringen af opvarmingssektoren i al væsentlighed vil være gennemført med disse tiltag. Dette vil indebære, at ressourcerne hen i sidste halvdel af 1990'erne i stigende grad vil kunne anvendes på andre områder af betydning for CO₂-udledningen.

Den foreslåede støtte til energibesparelser i erhvervslivet er derimod ikke tidsbegrænset.

For samtlige 4 grupper af foranstaltninger gælder det, at forslagsstillerne erkender, at en række nærmere analyser og forhandlinger er påkrævede, inden en endelig detaljeret fastlæggelse af indhold og virkemidler. Forslagsstillerne ser på denne baggrund udvalgsarbejdet som en velkommen mulighed for en

nærmere gennemgang og vurdering af forslagene, således at der alt i alt kan skabes et konkret grundlag for den efterfølgende udarbejdelse af lovforslag.

Ad 2.1

For en typisk produktionsvirksomhed i dansk industri udgør energiudgifterne kun omkring 1,5-2 pct. I betragtning af de krav om korte tilbagebetalingstider, virksomhederne nødvendigvis må stille til investeringer i produktionsapparatet, er det ofte en mindre presserende problemstilling at foretage de investeringer, der fører til lavere energiforbrug. Samtidig kan gennemførelsen af disse investeringer forudsætte en særlig ekspertise, som ikke naturligt findes i virksomhederne. For at fremme den overordnede samfundsmæssige målsætning om mere vidtgående energibesparelser, især i elforbruget, gennemføres derfor den foreslåede tilskudsordning, der på mange måder er en genoplivning af ordningen fra begyndelsen af 1980'erne.

Der skal kunne ydes op til 30 pct. støtte til investeringer med et maksimumbeløb for støtten på 10 mio. kr. I lighed med den tidligere støtteordning til fremme af besparelser i industrielle processer m.v. skal der kunne udformes branchemæssige standardløsninger, således at meget små enkeltssager ikke kommer til at udgøre en administrativ pukkel. Det kan i denne forbindelse overvejes at lade støttebeløb under en vis grænse (f.eks. 100.000 kr.) udbetale gennem rådgivende ingeniørvirksomheder og elselkaber i forbindelse med en systematisk energimæssig gennemgang (»energy audit« eller pligtige periodiske energisyn) af virksomhederne, idet større sager naturligt indsendes som egentlige ansøgninger.

Det forudsættes, at elværkernes kampagner med rådgivning til erhvervslivet og andre om besparelser i elforbruget fortsætter.

Ad 2.2

Sigtet med puljen er først og fremmest at give energiministerne handlefrihed til at kunne sikre en tilstrækkelig dynamik i omstillingen. Tidsplanen for den decentrale udbygning i aftalen af 20. marts 1990 mellem regeringen og Socialdemokratiet ønskes fastholdt i praksis.

Ad 2.3

Med de allerede foretagne investeringer i store og små kraftvarmeværker og i transmissionssystemer mange steder i landet er det nu afgørende for både projekternes økonomi og opnåelsen af de energi- og miljømæssige fordele ved udnyttelsen af overskuds-

varmen, at der hurtigt opnås en maksimal dækning af de områder, der varmeplanmæssigt er udlagt til kraftvarmeforsyning. Samtidig er der flere steder tale om betydelige udgifter til reovering af nettene.

Støtten skal kunne ydes op til 100 pct. for nyanlæg og op til 50 pct. for reoveringer. Halvdelen reserveres til Københavns Kommune, der med den forestående udbygning af fjernvarmenettet i bl.a. Vanløse, Brønshøj og Husum står over for den ubetinget største netudbygning i 90'erne med den ubetinget største oliefortrængning og deraf følgende miljøforbedring til følge.

Ad 2.4

Ud over den i forslaget anførte støtte kan det overvejes at lade staten stille garanti for lånoptagelse som baggrund for en lånefinansiering.

For Københavns vedkommende skal anføres to grunde til, at der bør tilføres midler til et sådant pro-

jekts gennemførelse: For det første vil 100.000 lejligheds overgang til overskudsvarme være et meget væsentligt bidrag til en forbedring af luftmiljøet i hele hovedstadsområdet. For det andet vil gennemførelsen af det omfattende projekt give et stærkt tiltrængt løft for beskæftigelsen i byggeriet netop nu.

Forslaget vil ikke komme på tværs af byfornyelsen. I de tilfælde, hvor der faktisk foregår en byfornyelse, vil denne særlige støtteordning bidrage til en bedre økonomi. For de fleste ejendommers vedkommende er realiteten imidlertid den, at der ikke realistisk inden for de næste 10 år sker noget gennemgribende. En enkel form for rørføringer og placering af radiatorer kan etableres sådan, at det ikke udelukker fremtidige bygningsforbedringer.

Forslaget forudsætter i det hele en nærmere forhandling med især Københavns og Frederiksberg Kommuner og skal derfor ikke detaljeres yderligere her.

Bilag 1

